

Contribution ID: 127

Tür: Oral Presentation

Çevirmen Yeterlilikleri Kapsamında Yapay Zekânın Çeviri Endüstrisindeki Yeri

19 Aralık 2024 Perşembe 12:30 (30 dakika)

Yapay zekânın etkili olduğu Makine Çevirisi, Çeviri Belleği, Çeviri Yönetim Sistemi ve Uzaktan Eşzamanlı Çeviri Teknolojileri gibi alanların Dil Endüstrisinin kapsamında olduğu varsayılmaktadır. Ancak Dil Endüstrisini belirleyen alanlar da çeviri faaliyeti çerçevesinde düşünüldüğünde Dil Endüstrisinden ziyade ‘Çeviri Endüstrisi’ nin merkezi konuma getirilmesi gerekmektedir. Yapay zekâ, çeviri faaliyeti kadar çevirmenlik mesleğini de etkilemektedir. Yine de çevirinin dijital çağda bir tüketim aracına dönüşmesi, çevirmenlik mesleğinin denetim altına alınmasını zorlaştırmaktadır. Yapay zekânın ilerlemesi ve otomatik makine çevirilerinin olumlu sonuçlar vermesi, çevirmenlik mesleğine karşı talebin azalma riskini beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda Çeviri Endüstrisi odağında bir denetleme sürecine girilmedikçe Çeviri Endüstrisinin kalkınması zorlaşacaktır. Endüstri 4.0’ın çeviribilime entegre olmaya başlamasına ve çeviribilimin bir adaptasyon sürecine girmesine rağmen bugün insanlık “Toplum 5.0” gündemiyle karşı karşıyadır. Ekonomik kalkınmaya destek olacak, toplumun yaşam kalitesini yükseltecek ve merkezinde yapay zekâ araçlarının yerine odak noktasının insan olacağı hedefler söz konusu olacaktır. Yapay zekâ teknolojisindeki gelişmelerin çeviribilim faaliyetlerini etkilediği başka bir ifadeyle yapay zekânın gelişmesiyle Çeviri Endüstrisinin ve çevirmenlik mesleğinin de bir gelişim sürecine girdiği aşikârdır.

Çevirmenlik Mesleğinin gereken konuma ulaşabilmesi ve çevirmenlerin daha nitelikli ve etkili hizmet sunabilmesi için 2018’de Meslek Yeterlilik Kurumu, akademi ve sektör işbirliği doğrultusunda kamuoyunun görüşüne toplamda altı çevirmen yeterliliği sunmuştur. Çevirmen Meslek Standardı’nın alt yapısıyla hazırlanan yeterliliklerin çevirmenlik mesleğine yönelik bir seviye tespit sınavının yapılması, bunun devamında bir sertifikasyon/belgelendirme sürecine gidilmesi hedeflenmiştir. Çevirmen yeterliliğinin mevcut teknolojide öne çıkan tüm yapay zekâ uygulamalarından üstün olması gerekmektedir. Bu bağlamda Çevirmen Meslek Standardı çerçevesinde insan çevirisi ile yapay zekânın ‘Özel Alan Çevirmeni’ yeterliliğine tabi tutulması, çevirmenin bugünün yapay zekâ teknolojisi yeterlilik kriterlerini karşılama seviyesinin ölçülmesi gerekmektedir. Ölçümler sonucunda elde edilecek çıktıların çevirmenlik mesleğine yönelik yeni bir bakış açısı getireceği iddiasıyla Çeviri Endüstrisinde oluşturabileceği olası etkiler irdelenecektir. Bir çevirmenin en az yapay zekâ kadar Çevirmen Meslek Standardını karşılaması gerektiği önermesinden hareketle Çevirmenlik Mesleğinde yapay zekânın yerini tartışmayı amaçlayan bu araştırma ayrıca bugüne kadar alan yazınında sıkça dile getirilen “dil endüstrisi yapay zekânın da gelişimi ile çeviri endüstrisine mi dönüşecektir?” sorusuna cevap aramaya çalışmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çeviri Endüstrisi, Yapay zekâ, Çevirmenlik Mesleği, Çevirmen Yeterlilikleri, Özel Alan Çevirmeni

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Translation Studies / Çeviribilim

E-mail / E-posta

ensa.filazi@istanbul.edu.tr

ORCID ID

0000-0001-6411-6465

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Almanca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Ensa Filazi (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Ensa Filazi (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.3 (Day 2)

Track Classification: Congist'24: Case Studies and Applications